

Riktlinje och taxa för provisorisk dödsboförvaltning och gravsättning

Fastställt av: Kommunfullmäktige

Datum: 2025-06-25

Diariennr: KSK 2025/432

För revidering ansvarar: Verksamhetschef IFO, vård- och socialavdelningen

Dokumentet gäller för: Vård- och socialavdelningen

Dokumentet gäller till och med: tills vidare

**Bräcke
kommun**

Innehållsförteckning

Inledning	3
Provisorisk dödsboförvaltning.....	3
Ansvar vid gravsättning.....	4
Beräkning av ersättningsgilla kostnader	4
Underlag för att beräkna självkostnaden	5
Beräknad timtaxa	5
Förslag formulering till ett principbeslut om ersättning.....	5
Kostnader kommunen inte får bära.....	6

Inledning

Bräcke kommun har det yttersta ansvaret för att avlidna personer gravsätts och har för det rätt att ta ut ersättning från dödsboet. Kommunen ansvarar i vissa fall för provisorisk dödsboförvaltning, vilket regleras i 18 kapitlet 2 § ärvdabalken samt 5 kapitlet 2 § begravningslagen. Kommunen har rätt att ta ut ersättning av dödsboet för sina kostnader och åtgärder för provisorisk dödsboförvaltning och gravsättning.

Riktlinjen behandlar kommunens rätt att begära dessa ersättningar och vilka kostnader kommunen kan ta betalt för, och följer rekommendationerna från Sveriges kommuner och regioner. Skillnaden berörs även mellan kommunens ansvar för gravsättning och vad som ingår när gravsättning delvis bekostas inom ramen för den så kallade begravningsavgiften av den som är huvudman för begravningsplatsen.

Även om rätten till ersättning följer av lag, ankommer det däremot för kommunfullmäktige att ta ställning i den principiella frågan om kommunen ska finansiera verksamheten genom att ta till vara den rätten, och hur stor den ersättningstaxan ska vara. Kommunfullmäktige har sedan tidigare fastställt att ekonomiskt bistånd till begravningskostnader får uppgå till max ett halvt prisbasbelopp.

Provisorisk dödsboförvaltning

I 18 kap. 2 § ärvdabalken anges under vilka omständigheter socialnämnden i en kommun ansvarar provisoriskt för förvaltningen av ett dödsbo.

”Till dess att egendomen har tagits om hand av samtliga dödsbodelägare eller av den som i annat fall har att förvalta boet, skall egendomen, om den ej står under vård av förmyndare, syssloman eller annan, vårdas av delägare som sammanbodde med den avlidne eller annars kan ta hand om egendomen. Den som har tagit hand om egendomen skall genast underrätta övriga delägare om dödsfallet och, om det behövs god man för någon delägare, göra anmälan hos överförmyndaren enligt 11 kap. föräldrabalken. Vad som har sagts om delägare gäller också efterlevande make som inte är delägare.

Finns det inte någon som sålunda tar hand om den dödes egendom, skall medlem av hushållet som den döde tillhörde, hyresvärd eller annan som är närmast till det ta hand om egendomen samt tillkalla delägare eller anmäla dödsfallet till socialnämnden. Då anmälan skett eller förhållandet på annat sätt blir känt, skall socialnämnden, om det behövs, göra vad som enligt första stycket åligger delägare. För kostnaderna med anledning av detta har kommunen rätt till ersättning av boet”

Huvudregeln är att när någon avlidit ska enligt 18 kap 1§ ärvdabalken, dödsbodelägarerna gemensamt förvalta den dödes egendom under boets utredning. Om inte någon kan ta

hand om den dödes egendom så ska dödsfallet anmälas till socialnämnden, för Bräcke kommun hanteras dessa ärenden av Individ- och familjeomsorgen. Individ- och familjeomsorgen ska då fullgöra det som krävs och vad som normalt åligger dödsbodelägarna att tillfälligt förvalta dödsboet. Handläggning av ett ärende som kräver dödsboförvaltning kan resultera i flera former av beslut som att överlämna förvaltning och avveckling till anhöriga, Allmänna arvsfonden, god man eller att med fullmakt avveckla dödsboet. Arbetet är ofta tidskrävande.

Ansvar vid gravsättning

Bestämmelsen om kommunens yttersta ansvar för att avlidna gravsätts finns i 5 kap. 2 begravningslagen.

”Om den avlidne inte efterlämnar någon som ordnar med gravsättningen, skall den ordnas av den kommun där den avlidne senast var folkbokförd eller, om den avlidne inte har varit folkbokförd i Sverige, av den kommun där dödsfallet inträffade.

För kostnaderna har kommunen rätt till ersättning av dödsboet.”

Kommunens ansvar för själva gravsättningen blir aktuellt då det inte finns någon som tar ansvar för att den avlidne gravsätts. Detta gäller oavsett om den avlidne omfattas av den begravningsavgift som tas ut i samband med den årliga taxeringen eller inte. Dödsbohandläggare på Individ- och familjeomsorgen ser till att gravsättning sker och ersätter den som är huvudman för begravningsplatsen för de direkta kostnaderna för gravsättningen. Kommunen får sedan begära ersättning för sina kostnader av dödsboet.

Beräkning av ersättningsgilla kostnader

Vid bestämmandet av den ersättning kommunen avser att ta ut, bör självkostnadsprincipen i 2 kap. 5–6 §§ kommunallagen beaktas.

”Kommuner och regioner får ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. För tjänster eller nyttigheter som de är skyldiga att tillhandahålla får dock avgifter endast tas ut om det följer av lag eller annan författning.

Kommuner och regioner får inte ta ut högre avgifter än som motsvarar kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som de tillhandahåller.”

Underlag för att beräkna självkostnaden

Kommunens kostnad utgörs till stor del av kostnader för den egna personalens handläggning, den tid handläggaren lägger på den provisoriska dödsboförvaltningen

respektive gravsättning. Därutöver kan också finnas kostnader för direkta ”utlägg”, exempelvis betalning av uppsägningshyra, tömning och städning av bostad.

- personal- och personalomkostnader, inkluderande pensionskostnader
- lokalkostnader
- material
- tjänster
- försäkringar
- administrationskostnader
- andel av centrala service- och administrationskostnader

Beräknad timtaxa

Kommunfullmäktige i Bräcke kommun har beslutat (Kf § 43/2020) om att ersättning för kostnader i samband med dödsboförvaltning och åtgärder enligt begravningslagen ska uttas med 0,8% av gällande prisbasbelopp per timme. Då taxan är knuten till prisbasbeloppet justeras den årligen. Denna kostnad faktureras till de dödsbon som har tillgångar och kommer således inte belasta anhöriga eller de dödsbon som saknar tillgångar.

Av 4 kap. 4 § mervärdesskattelagen framgår att en omsättning som ingår som ett led i myndighetsutövning inte utgör en sådan yrkesmässig verksamhet som innebär att mervärdesskatt ska erläggas till staten. Moms ska därmed inte tas ut i samband med aktuella avgiftsuttag enligt ärvdabalken och begravningslagen.

Förslag formulering till ett principbeslut om ersättning

Bräcke kommunen tar ut ersättning av dödsbo för sina kostnader för provisorisk dödsboförvaltning respektive för gravsättning. För faktiskt nedlagd handläggningstid, tas ut en ersättning med X kr/timme (timavgift). Avgift tas ut för varje halv timme nedlagd handläggningstid. Om den sammanlagda handläggningstiden understiger en halvtimme tas ingen timavgift ut. Därutöver tas ersättning ut för direkta utlägg som kommunen haft för att utföra sitt uppdrag.

Kostnader kommunen inte får bära

Kommunen får inte stå för kostnader kopplade till dödsfallet som ligger utanför uppdraget avseende provisorisk dödsboförvaltning och gravsättning. Detta gäller vare sig det finns tillgångar i dödsboet för att betala den ersättning som kommunen får begära för gravsättningen eller inte. Om ett dödsbo har ytterligare kostnader kopplade

till begravningen och saknar medel för att betala dessa kostnader, kan dödsboet ansöka om ekonomiskt bistånd enligt 12 kap. 1 § socialtjänstlagen. Gällande gravsättning kan kommunen inte betala annat än de faktiska kostnaderna för själva gravsättningen, eftersom det är bara gravsättningen som är ett kommunalt ansvar.